

Täysistunto

Keskiviikko 14.4.2021 klo 14.00—18.30

4. Muu asia: Valtioneuvoston asetus ravitsemisliikkeiden aukiolon väliaikaisesta rajoittamisesta tartuntataudin leviämisen estämiseksi annetun valtioneuvoston asetuksen 2 §:n muuttamisesta

Muu asia M 6/2021 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Anu Vehviläinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään perustuslakivaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Ministeri Haatainen, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.30 **Työministeri Tuula Haatainen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Majoi-
tus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain väliaikaisessa 3 a §:ssä säädetään ravitsemisliik-
keiden aukiolon väliaikaisesta rajoittamisesta tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Pykä-
län 4 momentin nojalla annettavalla asetuksella säädetään niistä alueista, joilla väliaikaista
sulkua sovelletaan, sekä niistä ravintolatyypeistä ja ravintoloiden tiloista, joita nämä rajoi-
tukset koskevat. Lisäksi pykälän 4 momentissa säädetään velvollisuus valtioneuvostolle
seurata rajoitusten välttämättömyysedellytysten täyttymistä. Jos rajoitus ei ole enää välttä-
mätön jollain alueella, valtioneuvoston on laissa säädetyllä tavoin välittömästi ryhdyttävä
toimenpiteisiin asetuksen muuttamiseksi.

Valtioneuvosto antoi 28. maaliskuuta asetuksen ravitsemisliikkeiden aukiolon väliaikai-
sesta rajoittamisesta tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Asetus toimitettiin perustus-
lain 23 §:n mukaisesti eduskunnan käsittelyyn. Perjantaina 9. huhtikuuta eduskunta päätti
perustuslakivaliokunnan mietinnön mukaisesti, ettei kyseistä asetusta kumota.

Näiden ravitsemusliikkeiden sulkeminen on alueellisesti ja ajallisesti rajattava vain vält-
tämättömään. Laki edellyttää valtioneuvostoa seuraamaan välttämättömyysedellytystä.
Näiden seurantatietojen perusteella valtioneuvosto päätti 8. huhtikuuta muuttaa asetusta
Lapin maakunnassa Kittilän kunnan osalta ja Pohjois-Pohjanmaan maakunnan osalta. Tau-
titilanne on parantunut näillä alueilla, ja täyssulku on voitu näiltä osin poistaa. Muilta osin
asetus säilyi ennallaan.

Lähetekeskustelua käydään tästä asetusmuutoksesta, joka on perustuslain 23 §:n mukai-
sesti toimitettu eduskunnalle jälkitarkastukseen.

Muutetussa asetuksessa säädetään ravitsemisliikkeiden sulku voimaan niillä alueilla,
joilla se on välttämätöntä koronaviruspandemian leviämisen estämiseksi. Ravitsemisliik-
keet on asetuksen nojalla pidettävä suljettuina epidemiologisesti tarkasteltuna pahimmilla

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2021 vp

alueilla. Ravitsemisliikkeet on pidettävä suljettuina asiakkailta Uudellamaalla, Varsinais-Suomessa, Satakunnassa, Kanta-Hämeessä, Pirkanmaalla, Päijät-Hämeessä, Keski-Suomessa, Kymenlaaksossa, Etelä-Karjalassa, Etelä-Savossa, Pohjois-Savossa, Pohjois-Karjalassa ja Pohjanmaalla.

Valtioneuvosto on arvioinut nyt ravitsemusliikkeiden sulkemisen välttämättömyyttä alueittain nimenomaan terveysviranomaisen asiantuntemukseen tukeutuen. Erityistä painoarvoa on annettu THL:n asiantuntijankemiykselle. Lisäksi valtioneuvosto on arvioinut mahdollisuuksia rajata asetuksen alueellista soveltamisalaa maakuntajakoa hienosyisemmin, kuten eduskunta on edellyttänyt. Kun otetaan huomioon, että muutosasetuksessa pinta-alaltaan suurimmat maakunnat ovat sulkuvelvoitteen ulkopuolella, niin valtioneuvosto on katsonut tarpeen hienosyisempään tarkasteluun olevan nyt vähäisempää ja päättänyt alueellisesta kohdentamisesta maakunnittain.

Seurannassa arvioitiin myös sitä, täyttyykö välttämättömyyskriteeri eri ravintolatyyppien ja tilojen osalta niin, että sulku tulee kohdentaa edelleen kaikkiin ravitsemusliikkeisiin yhdenmukaisesti. Nykyisessäkin epidemiatilanteessa aikuisväestön — erityisesti ikäryhmässä 20—45-vuotiaat — fyysisten kohtaamisten vähentäminen on ollut välttämätöntä ja on välttämätöntä, jotta epidemian suunnan kääntäminen voidaan varmistaa. Asetusta ei näin ollen ole muutettu tältä osin.

Maakunnissa, jotka eivät ole rajoituksen piirissä, ravitsemusliikkeet voivat olla jatkosakin avoinna asiakkaille, ja näiden yritysten on noudatettava luonnollisesti rajoituksia, jotka on annettu tartuntatautilailla ja sen nojalla.

Tätä sulkemista koskeva laki ja asetus ovat nyt voimassa tulevaan sunnuntaihin, 18. huhtikuuta, saakka, ja ravitsemisliikkeiden toimintaa säädellään sitten 19. huhtikuuta alkaen sosiaali- ja terveysministeriön toimialaan kuuluvan tartuntatautilain väliaikaisen 58 a §:n nojalla, joka on täällä eduskunnassa nyt toisessa käsittelyssä seuraavana asiana. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Heinonen. [Aki Lindén: Sano kaikki olennainen, niin ei tarvitse seuraavia kahdeksaa puheenvuoroa kuunnella!]

14.35 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Meillä on käsittelyssä asetus M 6/2021, joka on jo tullut voimaan ja on nyt niin sanotussa jälkitarkastuksessa, menee perustuslakivaliokuntaan.

Ministeri Haatainen kävi läpi tätä tilannetta ja toi aika monessa kohdassa esille tämän välttämättömyysvaateen ja välttämättömyysedellytyksen ja kertoi, että tarve muuttamiseen syntyi muun muassa Kittilän eli lähinnä Levin kohdalla, joka on nyt vapautettu näistä tiukoista koronaikeistä ja sitten myös Pohjois-Pohjanmaa. Tietysti kysyä pitää, mikä on tilanne sitten esimerkiksi Pohjois-Savossa tai Pohjois-Karjalassa pitkien etäisyyksien alueilla. On kyllä monin paikoin aika kohtuutonta ylläpitää näin tiukkoja koronarajoitteita. Tuossa edellisessä keskustelussa, kun tätä vastaavaa asetusta käsitelimme, toin esille näitä muutamia esimerkkejä kunnista, missä ei käytännössä ole koronaa ollut juuri lainkaan tämän yli vuoden kestäneen koronapandemian aikana.

Ministeri Haatainen mainitsi, että on haluttu luottaa THL:n asiantuntijalausuntoihin. No, tänään STT pudotti itse asiassa — omin sanoin — uutispommin Mika Salmisen johdolla. Kerrottiin perustuslakivaliokunnan kokouksesta maaliskuulta. Tässä oli kyse näistä ravintola- mutta myös ulkonaliikkumiskielloista, joista pääministeri Sanna Marin oli todennut

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2021 vp

täällä eduskunnassa muutamaa päivää aiemmin lähetekeskustelussa, että nimenomaan THL on arvioinut liikkumisrajoitusten olevan välttämättömiä epidemian hallitsemiseksi ja terveydenhuollon kantokyvyn turvaamiseksi. No nyt on käynyt selväksi, että itse asiassa näin ei THL olekaan sanonut, mitä pääministeri Marin on täällä eduskunnassa antanut ymmärtää. Mika Salminen totesi perustuslakivaliokunnan kokouksessa maaliskuun lopussa, STT:n mukaan hän kysyttäessä kertoi, että ”hallituksen esittämien liikkumisrajoitusten sijaan riittävä vaikutus saataisiin myös oleellisempien tartuntariskien rajoittamisella, esimerkiksi yksityistilaisuuksien kokoontumisrajoituksilla ja palveluita sulkemalla”. Salminen on vahvistanut tänään tietonsa myös STT:lle.

Ja nyt kysymys kuuluu: minkä takia pääministeri Marin eduskunnassa sitten antoi ymmärtää, että nämä nytkin ministeri Haataisen esille nostamat THL:n asiantuntijat olisivat antaneet toisenlaista tietoa? Nostan tämän esille tässä keskustelussa sen takia, että valitettavasti, jos pääministeri vetoaa THL:ään eduskunnan lähetekeskustelussa, meidän kansanedustajien kyllä pitää voida luottaa siihen, että hän puhuu totta tässä salissa, ja nyt kun on käynyt selväksi, että THL:n johtaja Mika Salminen on todennutkin, että ei tämä olekaan ainoa vaihtoehto, niin nyt tullaan siihen tilanteeseen, että mihin me voimme oikein luottaa tässä keskustelussa. Ja tuli hieman mieleen legendaarisen Penan sanat, kun Yle tänään kertoi, että oikeusministeriö toi viime tipassa oman ehdotelmansa. Valtioneuvoston kanslia oli jo päättänyt esittää liikkumisrajoituksia, oikeusministeriö yritti tuona viikonloppuna ehdottaa vaihtoehtoista toteuttamismallia liikkumisrajoituksille. Ministeriön kansliapäällikkö Pekka Timonen kuitenkin totesi: ”Mutta se ei vastannut sitä toimeksiantoa, joka kolkalla on ollut.” Tässä ollaan aika perustavaa laatua olevien kysymysten äärellä, arvoisa puhemies. Mihin me tässä salissa voimme luottaa, jos pääministeri vetoaa THL:n lausuntoihin ja THL:n kantoihin, jotka sitten pian paljastuvatkin paikkansapitämättömiksi? [Jussi Halla-aho: Ei ole ensimmäinen kerta!] Onko eduskunnassa silloin puhuttu totta vai onko puhuttu jotain muuta?

Arvoisa puhemies! Matkailu- ja ravintola-alan järjestö MaRa on erittäin huolissaan näistä pitkittyvistä rajoitustoimenpiteistä. MaRan tuoreen jäsenkyselyn mukaan jopa lähes 70 prosentilla matkailu- ja ravintola-alan yrityksistä liikevaihto alenee vähintään 50 prosentilla huhti—kesäkuussa verrattuna vastaavaan aikaan vuonna 2019. Eniten liikevaihto alenee ravintola-alalla, hotelleilla, kylpylöillä, ohjelmapalvelualalla, kongresseilla, messuilla ja festivaalialalla. Peräti 28 prosenttia alan yrityksistä on konkurssiuhan alla ja 3 prosenttia lopettanut toimintansa lokakuuhun mennessä. Matkailu- ja ravintola-ala, MaRa, itse asiassa vaatii rajoitustoimien nopeaa purkamista. Yritykset tarvitsevat heidän mukaansa pikaisesti kustannustuki nelosen, jossa tuota 30 prosentin omavastuuosuutta on alennettu merkittävästi ja tukien enimmäismäärä on nostettu 10 miljoonaan euroon. Yhä useampi matkailu- ja ravintola-alan yritys on konkurssiuhan alla, 28 prosenttia verrattuna MaRan maaliskuun alussa tekemään kyselyyn, eli tilanne menee erittäin nopeasti nyt huonommaksi.

Tässä, arvoisa puhemies, voisi olla nyt oiva paikka ottaa käyttöön tämä kokoomuksen esittämä koronapassi. Keino siihen, että me voisimme vastuullisesti avata tapahtumia, ravintoloita, ruokaravintoloita, olisi koronapassi — passi, joka pitäisi sisällään tiedon rokotteen saamisesta, vaihtoehtoisesti tiedon sairastetusta koronasta eli vasta-aineista ja kolmantena vaihtoehtoisesti tiedon tuoreesta testituloksesta. [Puhemies koputtaa] Tällä tavalla meillä olisi mahdollisuus päästää myös matkailu- ja ravintola-alan yrityksiä irti koronan ikeistä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2021 vp

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Sarkomaa.

14.42 Sari Sarkomaa kok: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssämme on valtioneuvoston asetus, joka tarkoittaa sitä, että Pohjois-Pohjanmaalla ja Lapin maakunnan alueella Kitilän osalta ei tarvitsisi enää siellä sijaitsevia ravitsemusliikkeitä pitää kiinni. Tämä on tämän esityksen sisältö, ja on hyvä, että tämä menee nyt perustuslakivaliokunnan jälkitarkasteluun, ja sehän on siellä huolella käytävä läpi.

Arvoisa puhemies! Kun puhumme nyt ravintoloista, niin tässä yhteydessä on tärkeää todeta seuraavaa:

Koronaepidemia on runnellut maatamme — ihmisiä ja yrityksiä ja aivan erityisesti ravintoloita — kovalla kädellä, ja siksi yhtään keinoa koronasta yhteiskunnalle aiheutuvien inhimillisten, sosiaalisten ja taloudellisten vaurioiden vähentämiseksi ei ole varaa jättää käyttämättä. Oli hyvä, että hallitus julkaisi exit-strategiansa. Se lähti lausuntokierrokselle päinvastoin kuin moni hallituksen esitys, joka on salassa valmisteltu. Tavoite avata Suomea asteittain on todella hyvä, se on myöskin kokoomuksen pari viikkoa sitten julkaistussa exit-strategiassa, mutta keinoiltaan hallituksen luonnos on valitettavasti vielä onttu.

Monissa maissa yhteiskunnan avaaminen on vauhdissa. Muun muassa Tanskassa avataan yhteiskuntaa ripeästi ja terveysturvallisesti rokotuskortin avulla. Ja, arvoisat kollegat, tuosta rokotustodistuksesta, rokotuskortista, on Tanskassa sovittu parlamentaarisesti. Siellä hallituksen johdolla mutta yhdessä kaikkien eduskuntapuolueiden kanssa on tuosta sovittu. Emmekö me voisi tehdä näin myöskin Suomessa eli sopia rokotuskortin käyttöönotosta ja myöskin koko exit-strategiasta eduskuntapuolueiden voimin yhdessä?

Kokoomuksen eduskuntaryhmä on tehnyt toimenpidealoitteen ryhmän puheenjohtajan Kai Mykkäsen johdolla rokotuskortin käyttöönottamiseksi, ja tuo aloite on myöskin hallituksen käytössä, ja sen pohjalta voisimme myös kaikki puolueet yhdessä siitä sopia. Me todellakin esitämme, että hallitus ryhtyy viipymättä toimiin yhteiskunnan nopeamman ja turvallisemman avaamisen mahdollistamiseksi koronatodistuksen käyttöönottamisella.

Tuon digitaalisen rokotuskortin tyrmäys olisi kyllä hallitukselta sydämetön teko. Pulas-
sa ovat yritykset, kulttuuritoimijat, tapahtuma-ala, matkailuala. Rokotustodistus olisi erityisen tervetullut vuoden eristyksissä olleille, ihan ilman ihmiskontakteja oleville seniorille ja monille muille riskiryhmään kuuluville suomalaisille. Kun ministerinkin puheenvuorossa puhuttiin siitä, että välttämättömyys täytyy täytyä, kun rajoitteita tehdään, niin tässä yhteydessä on hyvä kysyä sitä, että kun meillä olisi saatavilla rokotuskortti, rokotuspassi tai rokotustodistus — miksi me sen sitten yhdessä ristimme, jos yhdessä voisimme siitä sopia — niin täytyykö silloin välttämättömyys. Eikö nyt olisi oikea aika ottaa kaikki välineet käyttöön ja mahdollistaa terveysturvallisesti suomalaisen yhteiskunnan avaaminen? Näin me voisimme avata suomalaista yhteiskuntaa vaiheittain ennen kuin yleiset rajoitteet poistuvat, ja tämä olisi varmasti tervetullut niin yrityksille kuin niille yksinäisille ihmisille, jotka saattavat jopa musertua siihen yksinäisyyteen, kun ovat ilman mitään ihmiskontakteja. Yritysten kassat ja ihmisten pankkitilit ovat tyhjiä. Ihmisten on päästävä tekemään ja yrittämään, jos se voidaan turvallisesti mahdollistaa. Ja siksi vetoankin ministeri Haataiseen: te osaavana ja viisaana ministerinä ymmärrätte tämän merkityksen, ja toivon, että nyt viette myöskin hallitukselle tämän ehdotukseni siitä, että parlamentaarisesti voisimme siitä sopia.

Tämä rokotuskorttihan ei ole uusi asia. Tätähän muun muassa itse olen jo viime vuonna kirittänyt. Kelassa on kaikki valmius, mutta hallitus ei tähän ole tarttunut. Ja siltä osin, kun

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2021 vp

puhutaan tästä välttämättömyydestä, ihmettelen, miksi tähän ei ole tartuttu, koska tähän olisi todellakin mahdollisuus nyt avata Suomea ja helpottaa sitä, miten me tästä koronakurimuksista päästään.

Arvoisa puhemies! Moni miettii, mikä tuo rokotuskortti, -passi, olisi. Se on todellakin kortti tai asiakirja, jolla voisi todentaa tiedon rokotuksesta tai negatiivisesta testituloksesta tai sairastetusta koronataudista. Tämä on myöskin keino siihen, että me voimme purkaa hyvin vahvasti ihmisten perusoikeuksia loukkaavia rajoituksia ennen kuin me päästään koko yhteiskunnassa näistä yleisistä rajoituksista, voisimme edetä nopeasti ja terveysturvallisesti. Eikö tämä olisi se asia, mihin nyt pitäisi tarttua?

Arvoisa puhemies! Olen hyvin hämmästynyt, kun ministeri Kiuru on nimittänyt tätä ehdotusta jopa sulkemisvälineeksi. Eikö asia ole aivan päinvastoin? Olisi hyvä kuulla nyt ministeri Haataiselta, mikä on hallituksen kanta.

Ja ihan lopuksi tästä kysyn, keneltä se on poissa, jos esimerkiksi lähes vuodeksi neljän seinän sisään sulkeutunut ikäihminen, seniori, joka otti ne hallituksen suositukset määräyksinä, pääsisi esimerkiksi teatteriin. Olisiko se meiltä pois? Ei varmasti olisi. Se olisi varmasti kaikille lisää.

Ihan viimeisenä sanon sen, että kun hallituksen piiristä on väläytelty niitä oikeudellisia ongelmia, joita tähän korttiin liittyy, niin useat oikeusoppineet ovat kyllä todenneet, että he eivät näe sellaista lähtökohtaista estettä, etteikö tätä voisi ottaa käyttöön. Ja sitä ihan viimeisenä ihmettelen, kun hallitus vauhdilla valmistelee tätä rokotuskorttia EU-tasolle, miksei sitä voitaisi ottaa Suomeen käyttöön, kun se auttaisi suomalaisia yrityksiä, auttaisi suomalaisia ihmisiä, meitä, pääsemään terveysturvallisesti tästä koronakurimuksista. Todellakin toivon, että — ehkä jo huomenna — hallitus kutsuisi eduskuntapuolueet ja voisimme sopia tästä kortista ja muutenkin siitä korona-exit-strategiasta, että saataisiin siitä yhdessä tehty.

Perusteluna myöskin: Täällä edustaja Heinonen totesi sen, että liikkumisrajoitusten osalta jäi epäselväksi se, olivatko ne välttämättömiä. Pääministeri sanoi, että ne olivat välttämättömiä. Tänään olemme saaneet lukea mediasta, [Aki Lindén pyytää vastauspuheenvuoroa] että perustuslakivaliokunnassa on todettu, [Puhemies koputtaa] että muut keinot olisivat riittäneet. Jottei tällaista sekaannusta tule, [Puhemies koputtaa] jottei rokotuskortti kaadu samalla tavalla kuin liikkumisrajoitukset, toivon, että voisimme sopia yhdessä keskustellen ja avoimesti puhua siitä, [Puhemies: Aika!] mistä tässä on kysymys.

Puhemies Anu Vehviläinen: En anna tässä kohtaa vastauspuheenvuoroja, koska täällä on etukäteen jonotettuja puheenvuoroja ja annan niitä ensin. — Ja seuraavaksi edustaja Mykkänen. [Jussi Halla-aho: Oikea päätös!]

14.50 Kai Mykkänen kok: Arvoisa puhemies! Tämä asetus, jota tänään käsittelemme, kuvaa hyvin sitä varsin vaikeaa päätöksentekotilannetta, jossa olemme. Sinänsä on tietysti meille kaikille suuri helpotus, että koronatartuntojen määrä on viimeiset kaksi viikkoa tullut yllättävän nopeasti alas, ja samaan aikaan tämä asetuksen laatiminen kertoo siitä, kuinka vaikea on tasapainoisesti yhdellä paidan koolla yrittää sopia sitä, mitkä rajoitukset ovat oikeasuhtaisia.

Tässä kiinnitän huomiota erityisesti Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin lausuntoon esimerkkinä. He kertovat, että kantokyky ei ole ollut uhattuna missään vaiheessa ja että heillä ei ole perusteita epidemian leviämisvaiheen määritelmälle ollut edes Kuopiossa, saati koko

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2021 vp

sairaanhoitopiiritasolla. Myöskään tarvetta uusille rajoituksille ei ole ollut. On erittäin epätodennäköistä, että Kuopion rajatuista tartuntaryvästymistä tulisi jatkotartuntoja. Lisäksi he edellyttäisivät, että olisi tärkeää arvioida ravitsemisliikkeiden erilaiset riskit koronan leviämisen lähteenä, jaotella ne niiden toiminnan luonteen perusteella. Tätä ei ole allekirjoittanut yksikään ravintolayrittäjä, saati ravintolalobbari, vaan johtajaylilääkäri Antti Hedman, Pohjois-Savon alueellisen koordinaatioryhmän puheenjohtaja, joka samalla sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen osalta perusteluosassa toteaa, että yhtyy THL:n näkemykseen siitä, että Pohjois-Savon epidemiatilanne tekee välttämättömäksi ravintolasulun jatkamisen maakunnan alueella, siis oman Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin suosituksen vastaisesti.

En kerro tätä esimerkkiä ainoastaan siksi, että se tietysti on suoraan tärkeä tuhansille työntekijöille, vaan siksi, että ymmärrän hallituksen tuskaa tässä, miten avaamme hallitusti ja huomioimme työpaikat ja ihmisten vapaudet asianmukaisesti samalla varoen liian nopeaa, turvatonta avaamista. Pelkään pahoin, hyvät kollegat, että tämäntyyppinen kritiikki tulee lisääntymään lähikuukausina, ja sen takia kaikki keinot, joilla voisimme aidosti kohdentaa terveyden kannalta välttämättömät rajoitukset niihin ihmisiin ja niihin tilanteisiin, joiden osalta se on aidosti välttämätöntä, pitäisi hyödyntää.

Siksi kysynkin tässä työministeriltä, joka täällä on vastaamassa, onko hallitus nyt todella lopullisesti päättänyt, että Suomi ei ole valmis ottamaan koronatodistusta käyttöön kotimaisen vaikuttavuuden osalta, niin että se olisi yksi tapa avata palveluita ja tapahtumia nopeammin ja useammalle. Tähän huoleen minut vie se, että hallituksen julkaisemassa exit-suunnitelmassa sivulla 7 sanotaan seuraavasti: ”Ripeän rokotustahdin vuoksi hallitus ei pidä tarkoituksenmukaisena ottaa käyttöön erioikeusjärjestelmiä rokotuksen saaneille, vaan voimassa olevat rajoitukset kohdistuvat edelleen lähtökohtaisesti kaikkiin.” Ja sivulla 13 sanotaan edelleen näin: ”Tässä vaiheessa rokotus- tai vastaaville todistuksille ei olla suunnittelemassa kansallista erityistä käyttötarkoitusta.” Kuitenkin viime päivinä hallituspuolueiden edustajat ovat puhuneet myönteisemmin, sen olemme panneet rohkaisevasti merkille. Esimerkiksi edustaja Ilmari Nurminen, jonka kanssa olin samassa lähetyksessä, antoi ymmärtää, että itse asiassa päähallituspuolue tai hallitus ei suhtaudu kielteisesti koronatodistuksen käyttöönottoon, kunhan sen tekniset haasteet ratkaistaan, ja että sitä valmistellaan, kuten myös ministeri Kiuru on sanonut.

Mikä on siis totuus, ministeri Haatainen: aikooko hallitus käyttää koronatodistusta siihen, että Aili tai Arto voisi osallistua vaikkapa kulttuuritapahtumaan jo toukokuussa, niin että kulttuuri- tai liikunta-ala saisi hieman happea myös tämän kevään osalta, vai suljetaanko se pois ylimääräisenä keinona, jota ei haluta lähteä valmistelemaan? Me emme tietenkään sulkisi keneltäkään Suomessa — emme keneltäkään — mitään sellaista, minkä hallituksen exit-suunnitelma avaisi kaikille, mutta huoli lähtee siitä, että hallituksen exit-suunnitelma ei lupaa kulttuuri- ja liikunta-alalle eikä -palveluille selkeätä avautumista siinä muodossa kuin se nyt on lausuntokierroksella. Sen liitteen sivulla 32 esimerkiksi sanotaan, että 12—19-vuotiaiden ryhmäharrastustoiminnassa tavoitteena on aikaisintaan elokuun aikana sisätiloissa tapahtuva ryhmäharrastustoiminta, siis 12—19-vuotiaille. Aikuisten osalta ulkonakin tapahtuvaa ryhmäharrastustoimintaa olisi aikaisintaan heinäkuussa. Kestääkö tämä yhteiskunta tasapainoisesti touko—kesäkuun niin, että jopa ulkona tapahtuva ryhmäharrastustoiminta olisi rajoitettuna kaikilta näin tiukasti, samalla kun meillä merkittävä osa väestöstä alkaa olla rokotussuojan takana ja olisi välineitä, joilla voisi osoittaa esimerkiksi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2021 vp

tuoreen negatiivisen testin avulla, että itse ei ole tartuttava yksilö? Mitä esimerkiksi Hesa Cupin järjestäjille tai kesän kulttuuritapahtumien järjestäjille teillä on sanottavana?

Kysehän ei ole siitä, että me rajoittaisimme kenenkään perusoikeutta, jos henkilöllä hallituksen suunnitelmassa olisi niitä perusoikeuksia käytössä, vaan nimenomaan siitä, että nopeammin ja useammalle turvallisesti. Sinänsä useimmat perusoikeusasiantuntijatkin ovat itse asiassa lausuneet tästä aika pyöreästi. Esimerkiksi professori Tuomas Ojanen sanoi jo tuoreeltaan, että ei näe kategorista estettä, ja itse asiassa Martin Scheininkin sanoi, että mikäli on selvää, että on riittävän iso riskiero rokotetuilla tai tuoreen testin saaneilla, niin tätä voisi ajatella. Eli onko meillä oikeastaan edes oikeutta rajata perusvapauksia sellaisen henkilön osalta, joka voisi puhelimellaan osoittaa, että hänen riskinsä tartuttaa on vähäinen? Minä kysyn, onko sellaista oikeutta edes olemassa.

Aikaa teknisesti on vähän, mutta onneksi ei tyhjältä pöydältä lähdetä, koska THL:ssä ja STM:ssä on teknisesti jo valmisteltu koronatodistusta, boarding passin tyyppistä sovellusta. Kyse on säädöksistä, ja ne te, hallitus, pystytte säätämään, jos tarvetta on, me kyllä autamme. Toimenpidealoitteen olemme jättäneet. Toivottavasti se voi olla yksi kannustin tässä asiassa etenemiseen.

Puhemies Anu Vehviläinen: Annan tässä vaiheessa vielä puheenvuoron edustaja Zyskowiecille ja sen jälkeen ministeri Haataiselle. — Edustaja Zyskowiec, olkaa hyvä.

14.57 Ben Zyskowiec kok: Arvoisa rouva puhemies! Tässä on kyse siitä, että jonkin verran vapautetaan ravintoloita sulun piiristä, mutta kun tässä on kyse juuri siitä, miten Suomea avataan tämän koronaviruksen, koronaepidemian, jälkeen, niin ajattelin puhua siitä kysymyksestä vähän laajemmin.

Tässä hallituksen alustavassa exit-suunnitelmassa ei ole tarkoitus hyödyntää täällä puheena ollutta koronatodistusta, siis sellaista tilannetta, jossa ihmisillä olisi esittää todistus joko saadusta rokotteesta, sairastetusta taudista tai tuoreesta negatiivisesta testistä. Ja kokoomus lähtee vahvasti siitä, kuten olette nyt näistä viime puheenvuoroista kuulleet, että jotta me voitaisiin tätä yhteiskuntaa avata aikaisemmin, niin tällaisen koronatodistuksen käyttöönotto olisi ehdottoman järkevää ja tarkoituksenmukaista. Me voitaisiin avata aikaisemmin esimerkiksi kulttuuritapahtumia ja muita tapahtumia, päästää ihmisiä lentopallootteluiden katsomoon ja niin edelleen.

Minun on pakko sanoa, että pääministeri Marinin ja ministeri Kiurun suhtautuminen tähän koronatodistuksen käyttöönottoon on ollut mielestäni aivan nurinkurista. Pääministeri Marin sanoi täällä viime torstain kyselytunnilla: ”Onko ajatuksena se, että kielletäisiin muita osallistumasta yhteiskunnan palveluihin paitsi heitä, jotka on rokotettu?” Ja hän sanoi edelleen: ”Onko tarkoitus, että suljettaisiin palveluita heiltä, joita ei ole rokotettu?”. Ja ministeri Kiuru sanoi 8.4. A-studiossa sanatarkasti seuraavaa: ”Mutta eikö se ole yhteiskunnan sulkemisväline?” Siis tämä ministerien Marin ja Kiuru suhtautuminenhan on täysin nurinkurista. Ei ole kyse siitä, että jätettäisiin avaamatta kaikille jotain sellaista, joka voitaisiin terveysturvallisesti avata kaikille. Ei siitä ole kyse, vaan kyse on siitä, että jos muuten tapahtuma, tilaisuus, olisi suljettu kaikilta, niin annettaisiin niille mahdollisuus kuitenkin osallistua yleisönä ja työntekijöinä, joiden kohdalla se on terveysturvallista. Siis vaihtoehto tälle koronatodistukselle ei ole se — toisin kuin pääministeri ja ministeri Kiuru tuntuvat väärin ymmärtäneen — että avataan kaikille, vaan vaihtoehto on se, että ei avata kellekään, koska me puhutaan siitä ajasta, jolloin vielä ei ole edellytyksiä terveysturvalli-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2021 vp

sesti avata kaikille. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Me emme voi ymmärtää tätä hallituksen, varsinkin demareiden, näkemystä, joka on tosin saanut tukea esimerkiksi perussuomalaisten joiltakin edustajilta — ja tuolla somessa on aivan viljeä ajatuksia siitä, että tällainen koronatodistus olisi jotain natsismia, fasismia, rinnastettavissa siihen, kun juutalaiset joutuivat holokaustin aikaan kantamaan keltaista Daavidin tähteä.

Siis onko demareiden ja hallituksen mielestä parempi, että nämä tapahtuma- ja kulttuurialan yrittäjät eivät edelleenkään pääse yrittämään, että heidän alihankkijansa eivät edelleenkään pääse tekemään työtään? Onko parempi, että nämä taiteilijat, näyttelijät, viulistit ja kumppanit eivät edelleenkään pääse tekemään työtään? Ja he ovat olleet vuoden työttöminä. Onko parempi, että se jatkuu, kuin että voitaisiin avata yhteiskuntaa tältä osin edes osalle suomalaisia? Eli tässä on kyse myös perusoikeusrajoitusten purkamisesta. Me on hyvällä syyllä rajoitettu näiden ihmisten perusoikeuksia, yrittäjien elinkeinovapautta, taiteilijoiden ja muusikkojen oikeutta työhön — me on rajoitettu heidän perusoikeuksiaan. Nyt me oltaisiin vapauttamassa heitä näistä perusoikeusrajoituksista, ja tätä ei sitten haluta hyväksyä — aivan käsittämätöntä.

Tämä on todellakin, niin kuin edustaja Orpo sanoi A-studiossa, demareiden ja vasemmiston klassinen tasa-arvonäkemys. Jos ei voida kaikille tarjota jotain mahdollisuutta, niin ei tarjota sitä kellekään. Jos ministeri Kiurulla on yksi lehmä ja minulla ei ole yhtään lehmää, niin otetaan ministeri Kiurulta se lehmä pois, niin sitten me olemme tasa-arvoisia. [Johannes Koskisen välihuuto] Onko se parempi, että, todellakin, ei kellekään sallita, jos ei voida kaikille sallia? Minä sanon teille, demarit: palauttakaa tämä ajatus sinne koipussiin, mistä te olette tämän ottaneet, tai sinne, mistä lie sosialismin saavutusten näyttelystä olette tämän ajattelun tänne tuoneet. Tämä ajatus, että ei voida joillekin avata yhteiskuntaa, sallia tapahtumia, sallia tilaisuuksia, sallia ihmisille tehdä työtä, sallia yrittäjille yrittää, kun ei sitä voida aivan kaikille tehdä, on aivan nurinkurinen. Minä en käsitä tätä ajatusta.

No kun siellä hallituksessa on muitakin kuin demareita, niin, hei keskustalaiset, oletteko te samaa mieltä: pidetään ne yrittäjät edelleen yrittämättä, ei sallita heidän yrittää? Ja oletteko myös te siellä vasemmistoliitossa ja vihreissä, joita paljon taiteilijat jostain kumman syytä kannattavat — ainakin ennen tätä koronakriisiä ja kulttuurialan kuristamista — todella sitä mieltä, että olkoot nämä taiteilijat edelleen työttöminä ja että kun he ovat vuoden kärsineet, niin kärsikööt edelleen? Onhan se niin väärin, jos he pääsevät soittamaan viulua ja näyttämään jollekin yleisölle, jonne kaikki eivät pääse vaan vain ne, jotka voidaan terveysturvallisesti ottaa.

Kyllä minun viestini, ihan niin kuin edustaja Sarkomaankin viesti, Säätytalolle hallitukselle — ja hallitushan siellä kokoontuu ilmeisesti tunnin päästä — on se, että ottakaa tässä asiassa järki käteen. Hylätkää nämä vanhentuneet sosialistiset tasa-arvokäsitykset ja sallikaa se, että yhteiskuntaa avataan edes osittain aikaisemmin, [Johannes Koskinen: Näin on tarkoitus!] sen sijaan, että sitä ei voida kellekään avata aikaisemmin, jos ei sitä voida avata kaikille.

Kun edustaja Koskinen, jota paljon arvostan, välihuutona sanoi, että sehän on tarkoitus, niin sitäkö se ministeri Kiuru tarkoitti, kun hän sanoi A-studiossa, että tämä on sulkemisväline? Sitäkö mieltä te demarit olette, että tämä on sulkemisväline ja se on tarkoituskin ottaa käyttöön, mutta se on sulkemisväline? [Johannes Koskinen: Se oli Kiurun lausunto!] Eikös ministeri Kiurun lausahdus tarkoita juuri sitä, että hän suhtautuu tähän hyvin kielteisesti?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2021 vp

Totta kai me toivomme, että koronatauti kukistuisi sitä vauhtia ja rokotekattavuus kasvaisi sitä vauhtia, että koskaan emme tarvitsisi tällaista todistusta, mutta siltä ei nyt näytä, vaikka hyvin on viime päivinä mennyt. Hallitus, tarttukaa tähän mahdollisuuteen.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Haatainen, 3 minuuttia.

15.04 Työministeri Tuula Haatainen: Arvoisa puhemies! Me käsittelemme siis nyt tätä ravintolasulkulakia, joka on päättymässä sunnuntaina. Se on nyt ollut kahdessa jaksossa kolme viikkoa, ja tämän lain myötäkin on aina välittömästi muutettu sitä eli on avattu ravintoloita, jos tartuntatilanne, tartuntataudin leviämistilanne, on helpottanut, ja näin tehtiin nyt tässä asetuksessa koskien Pohjois-Pohjanmaata ja Lapissa Kittilän kuntaa, joka siellä poikkeuksellisesti oli kiinni tartuntatautitilanteen vuoksi. Tällä me olemme nyt sitten pystyneet näitä tartuntoja alentamaan. Voin sanoa, että ministerinä oli helpottavaa kuulla niistä uutisista, että nuoressa aikuisessa väestössä on yli 40 prosenttia tultu alas näissä tartunnoissa. Sillä on valtava merkitys meidän elinkeinoelämällemme, yrityksillemme ja erityisesti näille ihmisille ja heidän perheilleen. Se on mittava, mittava muutos, joka on nyt saatua aikaan näillä rajoituksilla.

No, nyt hallituksella on tarkoitus avata Suomea, ja sitä tullaan tekemään asteittain, ja nyt hallitus käy keskustelua siitä. Pian menen täältä juuri Säätytalolle, ja käymme keskustelua siitä, millä tavalla pystytään nyt sitten avaamaan hallitusti niin, että tämä tauti ei pääse missään vaiheessa ryöpsähtämään ja saadaan tämän rokotuskattavuus taas sitten tulemaan vastaan. Toivoisin, että nyt mistään yksittäisestä keinosta ei tällaista ideologista, poliittista vastakkainasettelua nostateta. [Ben Zyskowitz: No niin! — Sari Sarkomaa: Juuri näin!] Kyllä näitä kaikkia käydään läpi. Kyllä varmasti saamme selvityksen myös siitä, mikä tämä keinovalikoima on ja mihin tällaista rokotepassia voidaan tehdä. EU-tasollahan sitä ollaan tekemässä, niin että sillä voitaisiin liikkuvuutta sitten parantaa. Kyllä nämä kaikki tullaan läpikäymään. Eli se on ihan varma, että ne esitykset, joita hallitus sitten tekee, se haluaa myös tehdä niin, että ne ovat perusoikeuksien ja muusta näkökulmasta oikein perusteltuja ja toteutettavissa, ja sitten myös niin, että niillä päästään mahdollisimman pian sellaiseen tilanteeseen, että voisimme tämän taudin loppuvaiheessa mahdollisimman vapaasti elää. Eli kyllä käymme kaikki asiaan liittyvät näkökohdat läpi, se on ihan varma, ja sen voin luvata. Ja varmasti siellä keskustellaan tästäkin aiheesta, jonka kokoomus nyt tässä esille otti. Sinänsä on ihan hyvä, että ajatuksia nousee siitä, millä eri tavoin voidaan edesauttaa sitä, että Suomi voi aueta ja että meidän elinkeinoelämämme pystyy käynnistymään ja meidän yrityksemme toimimaan.

Nyt näiden rajoitusten osalta tässä vielä ollaan myös näitä tukimuotoja valmistelemassa tietenkin, ja se on ministeri Lintilän puolella, eli kustannustukijatkoa ollaan valmistelemassa. Se on tärkeää nyt, kun maa avautuu [Puhemies koputtaa] ja yritykset pääsevät toimimaan, että siihen vauhtiin myös päästään. Kassat ovat tyhjinä erityisesti ravintola-alalla ja palveluissa, [Puhemies koputtaa] eli siellä pitää myös päästä toimintaan mahdollisimman nopeasti. Se on työllisyyden kannalta kanssa a ja o.

Puhemies Anu Vehviläinen: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2021 vp

Asian käsittely keskeytettiin kello 15.07.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 18.02.

Puhemies Anu Vehviläinen: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 4 käsittelyä. — Edustaja Talvitie.

18.03 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa rouva puhemies! Meillä on tosiaan tässä tämän toisen ravintolasulun aikainen toinen asetus lähetekeskustelussa. Asetuksella rajoitetaan ravitsemusliikkeiden aukioloaikoja alueittain tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi. Tällä kertaa se ei kuitenkaan mene talousvaliokunnan jälkitarkasteluun, mutta voin sanoa, että onneksi se ensimmäinen asetus kuitenkin meni talousvaliokunnan käsittelyyn viime viikolla ja sieltä kautta perustuslakivaliokunnan jälkitarkasteluun, koska sen jälki näkyy nyt tässä asetuksessa. Eli kun ravintolasulun laki tehtiin muutama viikko sitten, niin siinä ensimmäisessä asetuksessa tästä ravintolasulusta vapautettiin muutamia maakuntia, joissa tautitilanne oli hyvä, vapautettiin myöskin Lappi lukuun ottamatta Kittilän kuntaa. Valitettavasti siinä ensimmäisessä asetuksessa ei kuitenkaan vapautettu Pohjois-Pohjanmaan aluetta, jossa oli parempi tautitilanne kuin Lapin alueella. Nyt sitten kun talousvaliokunta viime viikolla kuuli ja itse asiassa jo edellisellä viikolla pyysi näitä alueellisia tautitilanteita ja -tilastoja kunnittain muun muassa Pohjois-Pohjanmaalta ja Pohjois-Savosta, niin tässä asetuksessa näkyy se, että Pohjois-Pohjanmaalla, alueella, josta itse tulen, eivät rajoitustoiminnan edellytykset enää täyttyneet. Siinä mielessä kiitos talousvaliokunnalle tästä asetuksen jälkitarkastuksesta ja nimenomaan siitä lausuntojen pyytämisestä.

Jännää on, kuten aikaisemmin tänään tämän keskustelun yhteydessä eduskuntaryhmämme puheenjohtaja, edustaja Mykkänen toi esiin, että hallitus ei vapauttanut Pohjois-Savon ravintoloita eikä tehnyt sitä kuntakohtaista tilanteen tarkastelua, vaikka edellytykset muuten Pohjois-Savon maakunnassa olisivat kyllä täyttyneet. Ministeri toi nimenomaan esiin tämän lähetekeskustelun alussa, että hallitus on tehnyt päivityksen asetukseen, ja jos tautitilanne on sen mahdollistanut, niin ravintoloita on alueellisesti tai kuntakohtaisesti avattu. Pohjois-Savon osalta on kyllä pakko kysyä, miksi näin ei tapahtunut.

Tässä viimeisten viikkojen aikana tämän kuntakohtaisen käsittelyn lisäksi ovat useammat eduskunnan valiokunnat ja myöskin koko sali sitä kautta edellyttäneet ravintolatyyppittäistä sääntelyä, ja se kyllä helpottaisi nyt näitä tuleviakin viikkoja, kun meillä olisi selkeä sääntely siihen, mikä on lounasravintola, ruokaravintola, pubi, kuppila, kahvila, yökerho ja niin edelleen. Nyt meillä on lainsäädännössä vain ravitsemustoiminta, ravintolat ja henkilöstöruokat. Se ei anna kyllä hyvää kuvaa, kun mennään jo toista vuotta koronatilanteessa ja joudutaan rajoittamaan koko ravintola-alan toimintaa.

Arvoisa puhemies! Nyt kun tämän asetuksen voimassaolo päättyy jo tämän viikon sunnuntaina, niin tälle asetukselle ei tulla tekemään samanlaista jälkitarkastelua, minkä talousvaliokunta ja perustuslakivaliokunta tekivät sille ensimmäiselle asetukselle, ja siinä mielessä on harmittavaa, että Pohjois-Savon osalta tätä tautitilannetta ei enää tällä viikolla arvioida. Senpä takia on pakko vaatia, että hallitus hyväksyytään tämän tartuntatautilain muutoksen, joka myöskin on ollut tänään istuntosalissa, tuo alueille nyt selkeästi tietoon sen, milloin tätä maakunta- ja kuntakohtaista tautitarkastelua tehdään, tehdäänkö sitä vii-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2021 vp

koittain, tehdäänkö sitä seuraavan kerran huhtikuun lopussa, toukokuun alussa vai miten, koska se on ainut keino saada tietoa myöskin alalle, niin että niissä maakunnissa, missä tautitilanne paranee — toivottavasti niitä on useampia maakuntia — myöskin yrittäjät tietävät, milloin voivat toimintaa avata.

On todella harmittavaa, että eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta ei päätenyt niitä kellonaikoja muuttamaan, eli ravintolat halutaan aukaista ensi viikon maanantaista lähtien pahemman tautitilanteen ja epidemiatilanteen alueilla siten, että käytännössä ainoastaan lounasravintolat voidaan avata. Jos se on se tahtotila, niin se pitäisi myöskin sitten sanoittaa, että kyse on vain siitä. Tiedämme, että mikään ravintola lounasravintoloiden lisäksi ei voi avata ovia sillä tavalla, että aukiolo kello 17:ään tai kello 18:aan — tai edes kello 19:ään — olisi kannattavaa, kun anniskelu on kuitenkin lopetettava viideltä, jolloin siis monet ruokaravintolat ja iltaravintolat vasta aukeavat.

Loppukaneettina vielä, että kun tämän osalta ei nyt päivitystä voida saada, niin tarvitaan kuitenkin ennakointia, avoimuutta ja selkeyttä tähän ravintoloiden sääntelyyn, tarvitaan sääntely ravintolatyypeittäin ja sitten myöskin vähintään tämän tartuntatautilain osalta tulevien viikkojen osalta tieto, milloin tämä vastaava asetus hallituksen osalta päivitetään ja milloin sitä arvioidaan. Se on vähimmäisvaade tuleville viikoille.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Sankelo.

18.10 Janne Sankelo kok: Arvoisa puhemies! Vielä muutama huomio tähän asetukseen ja ylipäättänsä näihin ravintolasulkukysymyksiin liittyen. Ministeri Haatainen totesi täällä päivän keskustelussa, että on seurattava välttämättömyysedellytyksiä, ja tämän perusteella tässä asetuksessa ovat sitten Kittilä ja Pohjois-Pohjanmaa nousseet sille puolelle, että ravintolat voivat olla auki, niin kuin ne ovat nyt olleetkin. Tähänhän tarvittiin painetta eduskunnasta, ja sitä vähän ihmeteltiin, kun tämä eduskunnan paine ei siellä oikein pure, mutta kyllä se sitten rupesi toimimaan.

Talousvaliokunnassa pyysimme, itse asiassa kokoomuksen toimesta, pohjalaismaakuntien sairaanhoitopiirien lausuntoja, ja ne toivatkin semmoisen mielenkiintoisen elementin, jonka voisin tässä päivän päätteeksi tuoda esille. Nimittäin ministerikin totesi, että terveysviranomaisen näkemystä on otettu huomioon THL:n näkemyksiä painottaen. Ja siltä se kyllä vaikutti. Nimittäin tästä käsittelystä paistoi kuitenkin läpi se, että vuoropuhelua THL:n ja paikallisten sairaanhoitopiirien välillä oli käyty kohtuullisen vähän, jopa ei ollenkaan. Tämän johdosta oli todella tärkeää, arvoisa puhemies, että me saimme näitten alueellisten sairaanhoitopiirien lausuntoja. Tänä on täällä puhuttu Pohjois-Savon lausunnosta ja näkemyksistä, ja aikaisemmin me kuulimme näkemyksiä Pohjois-Pohjanmaalta ja myös Etelä-Pohjanmaalta, joka myös pääsi tästä sulun piiristä pois.

Itse asiassa tässä voi tehdä kysymyksen, kuka sen alueellisen terveystilanteen parhaiten tietää. Tietääkö sen THL vai alueellinen sairaanhoitopiiri, jossa on johtavat viranhaltijat, jotka tietävät, mitä siellä maakunnassa oikeasti tapahtuu? Jos käy näitä sairaanhoitopiirien lausuntoja läpi, niin kaikissa näissä oli yhteistä se, että niissä todettiin, että ruokaravintoloiden osalta tämä ravintolasulku on heidän mielestään ollut näillä alueilla käytännössä turha — siis käytännössä turha. Tämän johdosta voisi hallituksen suuntaan viestittää, että eikö nyt olisi korkea aika tiivistää sitä terveydellistä arviota niin, että sairaanhoitopiirit ja THL yhdessä näitä asioita arvioivat. [Puhemies koputtaa]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2021 vp

Näköjään edustaja Lindén pitää seuraavan puheenvuoron, ja hänhän on näitä näkemyksiä tuonut esille, joten mikä on teidän arvionne siitä, [Puhemies koputtaa] pitääkö sairaanhoitopiirien näkemykset ottaa huomioon?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Lindén.

18.13 Aki Lindén sd: Arvoisa rouva puheenjohtaja! Tämähän on mukavaa vuoropuhelua — olin nimittäin valmistautunut käyttämään suunnilleen juuri tämäntyyppisen puheenvuoron.

Tässä ovat eräät kollegat jo huomautelleet itselleni, että käytän vähän liikaa numeroita puheenvuoroissani, mutta niin monet asiat ovat nykyisin sellaisia, että niitä joudutaan kuvaamaan numeroilla. Ja muistutan mieleen, että tämä asetus, jota nyt käsittelemme, on annettu 8.4., viime viikon torstaina siis, ja sillä hetkellä tämä ilmaantuvuusluku oli Lapissa 13, Länsi-Pohjassa 8 — no nehän ovat samaa maakuntaa mutta siis eri sairaanhoitopiirejä — Pohjois-Pohjanmaalla 17, Keski-Pohjanmaalla 23, Kainuussa 15 ja Etelä-Pohjanmaalla 22, eli kaikki alle 25. Nyt on ilmeistä, että ollaan ajateltu, että juuri tuo 25 on sellainen tärkeä luku tässä suhteessa. Sen takia tämä on ollut looginen päätös, että nyt kun Pohjois-Pohjanmaankin tilanne oli alle 25 eli tuo mainitsemani 17, niin se tuli tähän joukkoon. Sen sijaan Pohjois-Savon luku vastaavana ajankohtana on ollut 45, se on jo merkittävästi korkeampi, ja itse kiinnittäisin huomiota siihen, että itse asiassa Pohjois-Savo matalammassa luvussa ovat olleet Pohjois-Karjala, 32, mutta se on ollut sillä hetkellä nousussa, ja Vaasan sairaanhoitopiiri eli Pohjanmaa, 33, Satakunta on ollut luvussa 49. Sitten meillä on ollut neljä sairaanhoitopiiriä yli 50:n luvussa mutta enintään luvussa 100, ja sitten meillä on ollut yli 100:n luvussa kuusi sairaanhoitopiiriä, joista Uusimaa ainoana yli 200:ssa. Eli kyllä tämä on perustunut ihan tämmöisiin objektiivisiin asioihin, ja minun mielestäni nämä ovat mitattavassa olevia asioita. Totta kai THL:n ja sairaanhoitopiirien välinen vuoropuhelu on tässä tärkeätä.

Sitten vielä vähän niin kuin kommenttina edustaja Talvitielle, kun peräsitte sitä selkeää ravintolatyypeittäistä säätelyä, että kun olen nyt varmasti kymmeniä kertoja itsekin siellä sosiaali- ja terveysvaliokunnassa ollut näitä asioita käsittelemässä, niin kyllähän me sitä kaikki olemme kaivanneet. Ja sanon ihan näin, että ei oppositionkaan esityksissä ole kertaakaan ollut sen tarkempaa kuin tämä, mikä meillä nyt on, tämä kaksijako: ravintolat, jotka saavat liikevaihtonsa pääasiassa alkoholimyynnistä, ja sitten ne toiset. Me tiedämme, että ravintolatyyppejä on varmasti 10 tai 20 — riippuen siitä, kuinka hienojakoiseen mennessä — mutta tämä on ongelma ollut. Juristit ovat sanoneet, että sen pitäisi olla sitten niin selkeää, koska jos kohdistetaan erilaisia rajoituksia, niin sen pitää olla juridisesti hirveän pitävää. Se ei nyt vaan ole ollut sitten mahdollista. Valitan.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kaunisto poissa, edustaja Juuso poissa, edustaja Reijonen poissa, edustaja Kopra poissa. — Edustaja Vikman.

18.17 Sofia Vikman kok: Arvoisa rouva puhemies! Kokoomuksen vaatimuksesta tosiaan myös sairaanhoitopiirejä eli alueellisia terveysviranomaisia on kuultu valmisteluvaiheessa. Esimerkiksi Pohjois-Pohjanmaan osaltahan kävi ilmi, ettei sulkua edes tarvittu.

Arvoisa puhemies! Kokoomukselle on tärkeää, että korona saadaan kuriin ja että rajoitukset ovat tehokkaita. Hallitus ei kuitenkaan ole toistuvista huomautuksista huolimatta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2021 vp

kyennyt kohdistamaan rajoituksia alueellisesti tarkasti niin, että niillä alueilla, joilla sulkeminen ei ole välttämätöntä, ravintolasulkuja ei toteuteta. Tätä kohdentamista vaati muun muassa perustuslakivaliokunta lausunnossaan. Kokoomus esittää sitä, että ravintoloille tarjotaan tosiasialliset toimintamahdollisuudet. Me olemme esittäneet sitä, että enintään viinin vahvuisten alkoholituotteiden ulosmyynti sallittaisiin ja rajoituksia kohdennettaisiin alueellisesti tarkasti vain sinne, missä ne ovat aivan välttämättömiä. Anniskelun arvonlisäveroa on määrääkaikaisesti alennettava ruoan tasolle.

Arvoisa puhemies! Pidän valitettavana, että hallitus ei suostunut sulkemiskorvauksen kohtuulliseen korotukseen. Ravintolat ovat käyttäneet kaikki taloudelliset puskurit koronavuoden aikana. Lainat on nostettu, säästöt käytetty, kassat tyhjenneet. Silti hallitus väkisin halusi, että ravintoloilla on omavastuu. Mistäpä omavastuu maksetaan, kun kassa on tyhjä. Sulkemiskorvaus tulisi pikaisesti korjata, ja elinkeinon harjoittamisen kieltäminen tulisi korvata ravintoloille takautuvasti riittävällä korvauksella. Koronan jälkeen ravintoloille on luotava näkymä taloudellisesti kestävästä noususta. Tämän edellytyksenä ovat riittävät korvaukset elinkeinotoiminnan rajoittamisesta.

Tällä hetkellä tilanne ympäri Suomea on todella hankala. Merkittävä osa yrityksistä on konkurssiuhan alla, liikevaihdot ovat pudonneet, lopettamisia on jo tullut, ja esimerkiksi ohjelmapalveluissa konkurssiuhan alla on jopa 44 prosenttia yrityksistä. Näissä olosuhteissa toivon, että hallitus tarttuu näihin kokoomuksen ehdotuksiin ja ottaa ne vakavasti, ja toivon, [Puhemies koputtaa] että hallitus tarttuu myös kokoomuksen ehdotukseen koronatodistuksesta, joka olisi yksi keino avata yhteiskuntaa nopeammin.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Ovaska poissa. — Edustaja Löfström.

18.20 **Mats Löfström r:** Ärade fru talman! Vi diskuterar här i kväll statsrådets förordning om temporära stängningar av restauranger för att begränsa spridningen av coronaviruset. Den här förordningen utgår ifrån den temporära lag som riksdagen redan tidigare har godkänt. Det här handlar om en förordning där riksdagen gör en efterhandskontroll. Den här förordningen är redan i kraft och har inneburit att restauranger i norra Österbotten och i Kitilä har fått öppna på nytt i måndags. Grundlagsutskottet kommer enligt grundlagen behandla förordningen och göra den här efterhandskontrollen och tar sig an den här frågan i morgon på utskottsmötet.

Grundlagsutskottet har tidigare poängterat i förhållande till Åland att restauranger normalt är åländsk lagstiftningsbehörighet medan smittskydd är rikets lagstiftningsbehörighet och att man därför behöver koordinera hur man beslutar om restaurangstängningar eller begränsningar på Åland. När den här lagen trädde i kraft hade man en mycket god kontakt mellan statsrådet och Ålands landskapsregering där man skapade sig en gemensam lägesbild som gjorde att restaurangerna kunde öppna igen på Åland för två veckor sedan, vilket var ett mycket motiverat beslut med tanke på det epidemiologiska läget just då. Jag vill bara tacka statsrådet för att man på det viset verkligen har följt det vi har skrivit i grundlagsutskottets utlåtande i de här ärendena, alltså att man behöver koordinera de här sakerna tillsammans mellan statsrådet och Ålands landskapsregering. På det viset undviker man onödiga missförstånd eller också att det uppstår problem som har att göra med Ålands självstyrelse. Det här är jätteviktigt, för det bygger både förtroende och respekt, och det är precis på det sättet som vi bör agera i de här ärendena. — Tack.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2021 vp

Puhemies Anu Vehviläinen: Yhteenvedo.

[Tulkki esittää puheenvuorosta suomenkielisen yhteenvedon]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Berg poissa. — Edustaja Kivisaari.

18.24 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Koronan leviämisen pysäyttämiseksi ihmisten välisiä kontakteja on ollut välttämätöntä vähentää. Tämän takia myös ravintoloiden aukioloa ja paikkamäärää koskevat rajoitukset ovat olleet perusteltuja. Ihmisten ymmärrystä on kuitenkin koeteltu, kun ravintoloiden toimintaa on rajoitettu sellaisessakin paikassa, missä koronaa ei ole näkynyt mailla eikä halmeilla eikä sen ole koettu siis aiheuttavan merkittävää riskiä. Yksinuottisuus on siis häirinyt, aivan ansaitusti, mutta onneksi sitä juoksua on nyt parannettu.

On myös aivan selvää, kuten täälläkin on todettu, että ravintoloiden riskiprofiilit ovat erilaisia, ja me tiedämme, millä logiikalla koronavirus kulkee. Siksi niputtaminen samaan muottiin on ollut osittain epäloogista. Edustaja Lindén jo varsin asiantuntevasti kuvasikin hyvin tätä problematiikkaa, joka asiaan liittyy. Rajoitustoimien osalta on puhuttu siis välttämättömyysedellytysten täyttämistä. Emme voi määrätä rajoitustoimia varmuuden vuoksi, vaan meidän on kyettävä perustelemaan, miksi rajoitukset ovat välttämättömiä tartuntojen leviämisen pysäyttämiseksi. Rajoitustoiminnassa on siis siirrytty tarkastelemaan maakuntia pienempiä alueita. Tämä on hyvä ratkaisu, ja se on juuri sitä kulkua, missä rajoitustoimien lainsäädäntö on kehittynyt.

Puhemies! Tartuntataudin leviämisen estämiseksi annetun valtioneuvoston asetuksen 2 §:ää siis esitetään nyt muutettavaksi niin, että ravintolat voitaisiin avata Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa sekä Lapin maakunnan alueella myös Kittilän kunnassa. Mahdollisuus rajoitustoimien purkamiseen on hyvä merkki ja antaa toivoa myös koronan selättämiseen.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Wallinheimo poissa, edustaja al-Tae poissa, edustaja Adlercreutz poissa, edustaja Pirttilahti poissa. — Edustaja Salonen.

18.27 Kristiina Salonen sd: [Puhujan mikrofonit ei avaudu] Arvoisa puhemies! Minkin päälle laitto ei tänään oikein toiminut käsieni osalta. Mutta mikki saatiin päälle. — Täällä on puhuttu jo lähestulkoon kaikki tästä ravintolasulusta ja nyt eduskunnan tarkasteluun tulevista ravintola-asetuksesta. Totean, että nyt kolme viikkoa kestänyt ravintolasulku päättyy tämän viikon jälkeen. Tämä sulku on ollut hyvin tiukka, mutta näyttäisi siltä, että se on ollut oikein kohdennettu rajoitus, sillä tartuntamäärät ovat olleet laskussa.

Samanaikaisesti kuitenkin on todettava, että vielääkään ei koronavirusepidemia ole taitunut selkeästi ja selvästi. Edelleen meillä on päivittäiseen mutta myöskin viikkotasoiseen seurantaan tarkkaa tarvetta ja tehtävä arviota tämän tautitilanteen johdosta siitä, miten ravintoloiden jatkoon osalta kullakin alueella sitten käy. Vaarana on edelleen, että positiivinen kehitys siihen suuntaan voi kääntyä nopeasti päälaelleen, ja siksi emme ihan vielä voi palata takaisin normaalimpaan aikaan vaan varovaisuutta on edelleen syytä jatkaa. Kolmen viikon sulun avulla olemme kuitenkin saaneet tilannetta kuriin siten, että tautitilanne on parempi nyt kuin maaliskuussa, ja se on tulevan kesän osalta toivoa antava merkki ja ratkaiseva asia myös siltä osin, että jos tautitilanne nyt pysyy maltillisena, on myös ravintoloilla paremmat edellytykset jatkaa toimintaansa kesällä normaalimmin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 40/2021 vp

Ravintolasulusta aiheutuneet taloudelliset vahingot ovat paitsi yrittäjille myös ravintola-alan työntekijöille mittavat. Näitä tappioita on pystyttävä korvaamaan, ja tähän työ- ja elinkeinoministeriö onkin valmistellut tukimallia kohtuullisesta korvauksesta yrityksille. Kukaan meistä ei toivo sitä, että ravintoloiden toimintaa jouduttaisiin uudelleen rajoittamaan radikaalisti, ja tavoitteena onkin, että vastaavanlaiseen sulkutilaan ei enää tarvitsisi mennä. Positiivista valoa tuovat nyt sitten jo täälläkin esille nostetut alueiden laajennukset tämän asetuksen johdosta.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin perustuslakivaliokuntaan.